

ІННОВАЦІЙНИЙ ПІДХІД ДО ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КРАЇНИ

Пеньков Михайло Сергійович

*аспірант кафедри
публічного управління та землеустрою
Класичного приватного університету
м. Запоріжжя, Україна*

*Науковий керівник: **Покатаєв П.С.***

*доктор наук з державного управління, професор,
перший проректор,
Класичного приватного університету
м. Запоріжжя, Україна*

В умовах потужних глобалізаційних процесів та інтенсивного розвитку світової економіки сфера зовнішньоекономічної діяльності держави, пов'язана з експортом та імпортом товарів, іноземними кредитами і інвестиціями, зі спільними проектами з зарубіжними країнами в торгівельній галузі, потребує інноваційного підходу та нових бачень.

Як зазначає О. Дацій, коли йдеться про інновації, то найчастіше під цим розуміється механізм державного фінансування цього процесу. Але в ринковій економіці мають існувати власні, побудовані на суто ринкових засадах, механізми та інституції, які б забезпечували інвестування в інноваційну сферу з метою одержання прибутку. Не можна сказати, ніби в Україні таких механізмів і такої системи зовсім не існує збереглася розвинута фундаментальна наука, кваліфіковані кадри, ринковий попит вже не задовольняється застарілими виробами. Але вітчизняна наука працює більше на зовнішніх замовників, а потреби споживчого ринку в сучасній високотехнологічній продукції задовольняє в основному імпорт. Налагодження власного виробництва сучасної продукції потребує коштів, але наші банківська система і фондовий ринок, на жаль, не забезпечують фінансовими ресурсами розширене відтворення – основним джерелом інвестицій залишається держава і власні кошти суб'єктів економічної діяльності [1].

В розробленні інноваційного підходу до державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності необхідно враховувати особливості інноваційного розвитку економіки, що ґрунтується, зокрема, на таких

напрямах: підтримка інноваційного бізнесу, розвиток інноваційної інфраструктури, розширення попиту на інновації в економіці, розширення сегменту наукових досліджень та нових практичних розробок щодо ефективних шляхів державного управління ЗЕД, що прискорюють інноваційні трансформації економіки України. Державна політика щодо інноваційного моделювання зовнішньоекономічної діяльності повинна враховувати внутрішні можливості країни й вітчизняні особливості економіки та позитивний зарубіжний досвід ЗЕД.

Учені наголошують на тому, що пріоритетними напрямами державної політики у сфері зовнішньоекономічної діяльності мають бути: забезпечення (через інститути, механізми та інструменти міжнародного економічного співробітництва) необхідних і достатніх умов для досягнення стратегічних цілей України у світовій економіці та підвищення внеску зовнішньоекономічної сфери у вирішення завдань інноваційно орієнтованої модернізації національного господарства; створення системи державного регулювання ЗЕД, що ефективно забезпечує національні інтереси та інтереси українського бізнесу в процесі міжнародного економічного співробітництва з урахуванням мінливих умов зовнішнього середовища; формування конкурентоспроможної (порівняно з найкращою зарубіжною практикою) і доступної для широкої маси підприємців національної системи інститутів і механізмів розвитку зовнішньоекономічної діяльності.

Інноваційні зміни повинні відбуватися в різних аспектах державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, зокрема в таких, як: фінансово-економічний; організаційний; мотиваційний; правовий; політичний; науково-технічний.

Механізм регулювання ЗЕД – це специфічний комплекс управлінських, економічних, організаційних, правових і мотиваційних способів гармонізації інтересів країни з інтересами суб'єктів зовнішнього середовища, за допомогою чого, з урахуванням особливостей діяльності підприємств, забезпечується отримання прибутку від операцій на зарубіжних ринках, величина якого достатня для забезпечення витрат підприємств на функціонування та розвиток.

Система державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності є одним з ключових факторів розвитку та вдосконалення зовнішньоекономічної діяльності.

Як зауважують дослідники, однією з передумов успішного інноваційного управління зовнішньоекономічною діяльністю є глибоке розуміння поточного стану світової економіки та торговельних трендів. Другою важливою передумовою є здатність підприємств адаптуватися до змін на зовнішніх ринках. Інноваційне управління зовнішньоекономічною діяльністю передбачає гнучкість та швидку реакцію

на нові умови та вимоги. Третя передумова інноваційного управління зовнішньоекономічною діяльністю полягає в розвитку власних інноваційних потужностей. Це включає в себе постійне вдосконалення технологій, продуктів та послуг, а також активну роботу над пошуком нових ринків та партнерів. Інноваційне управління передбачає постійну працю над вдосконаленням процесів та методів роботи, а також створення стимулів для співробітників, що сприяють інноваційному мисленню та діяльності [2, с. 71–72].

Ефективне впровадження інноваційного управління зовнішньоекономічною діяльністю потребує налагодження ефективної системи комунікації та співпраці зі всіма зацікавленими сторонами, включаючи державні органи, бізнес-партнерів, клієнтів та інші структури.

Інноваційне управління зовнішньоекономічною діяльністю є основою для досягнення конкурентних переваг, зміцнення позицій на міжнародному ринку та прискорення темпів економічного зростання. Для реалізації окресленого завдання пропонуємо розглянути наступні передумови, які сприяють успішному впровадженню інноваційного управління зовнішньоекономічною діяльністю промислових підприємств: розвиток інноваційної культури в організації; аналіз та прогнозування зовнішніх ринків; інноваційні технології та процеси; управління знаннями та навчання; партнерство та мережі співробітництва тощо. Це формує основу для успішного впровадження інноваційного управління зовнішньоекономічною діяльністю. Впровадження інноваційних підходів та технологій дозволяє підприємствам ефективно конкурувати на світовому ринку, забезпечувати стабільність та зростання в умовах глобалізації економіки [там само].

Зовнішніми чинниками, що впливають на інноваційні підходи до державного регулювання в зовнішньоекономічній діяльності є: економічний, політичний, соціокультурний, інвестиційно-інноваційний, технологічний тощо. Лише через чіткі стратегічні орієнтири в державному регулюванні ЗЕД можна досягти ефективного розвитку зовнішньоекономічної діяльності, що ґрунтується на інноваційному підході.

Таким чином, пріоритетним напрямом зовнішньоекономічної діяльності має стати виокремлення інноваційних галузей та їхня експортоорієнтованість і спрямованість на інноваційну модель розвитку економіки, що дає змогу реалізувати великі стратегічні ініціативи та проєкти на міжнародному рівні. У цьому контексті необхідною є модернізація національної економіки та переведення її на інноваційний шлях розвитку, максимальне використання потенціалу міжнародного економічного співробітництва для вирішення актуальних завдань соціально-економічного розвитку країни.

Література:

1. Дацій О. І. Державне регулювання інноваційної діяльності в Україні. Економіка АІЖ . 2004. № 3. С. 97–101.
2. Дунська А. Р., Пінчук О. В. Передумови інноваційного управління зовнішньоекономічною діяльністю промислових підприємств. *Економічний вісник НТУУ «Київський політехнічний інститут»*. 2023. № 26. С. 69–72.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-343-2-20>

ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ НАЛЕЖНОГО ВРЯДУВАННЯ

Цулюкя Д. І.

*аспірант кафедри менеджменту та публічного управління
Державного податкового університету*

Належне врядування розглядається як загальне концептуальне бачення, що має потенціал для сприяння процедурним реформам державних адміністрацій у всьому світі. У 1980-х роках термін «врядування» став актуальним, підкреслюючи процес і спосіб управління у сфері сталого розвитку. Тим часом такі організації, як Світовий банк, МВФ, ООН та її установи, а також неурядові організації прийняли термін «врядування» і почали використовувати його в різних контекстах залежно від власної сфери діяльності. Незважаючи на це, концепція врядування є давньою: вона присутня вже в роботах Аристотеля, де належне врядування згадується в описі держави, очолюваної відповідальною особою, яка діє етично і справедливо [1]. Останнім часом термін «врядування» все частіше використовується для позначення процесу прийняття та виконання рішень у різних контекстах, наприклад, у міжнародному управлінні або корпоративному національному та місцевому управлінні.

Належне врядування набуває все більшого значення в міжнародному дискурсі адміністративних реформ. Хоча досі не існує консенсусу щодо того, що конкретно включає в себе належне врядування. Кеннет Стоу [2] виділяє шість критеріїв для визначення належного врядування, а саме: політична свобода (свобода вираження поглядів та право голосу); судовий та конституційний захист індивідуальних прав; незалежність